

■ ■ ■ Toespraak – Jean-Pierre ARNOLDI

Jean-Pierre ARNOLDI
*dd. van de Voorzitter van het Directiecomité
van de Federale Overheidsdienst Financiën*

Toespraak gehouden door de heer Jean-Pierre ARNOLDI, dd. van de Voorzitter van het Directiecomité van de Federale Overheidsdienst Financiën ter gelegenheid van de nieuwjaarsreceptie 2008 aangeboden door de heer Didier REYNDERS, Vice-Eerste Minister, Minister van Financiën en van Institutionele Hervormingen, op 29 januari 2008

Geachte heer Vice-Eerste Minister, Minister van Financiën en van Institutionele Hervormingen,
Geachte heer Kabinetschef van de Koning,
Geachte collega's,

De nieuwjaarsreceptie is een belangrijke traditie voor Financiën. Het is het ideale moment om de verwezenlijkingen van het afgelopen jaar te overlopen en de weg voor de toekomst uit te tekenen.

Vandaag, iets meer dan zes maand nadat u mij de eer hebt bewezen mij aan te wijzen als Diensdoend Voorzitter van het Directiecomité van de FOD Financiën “tot in deze aanwijzing wordt voorzien overeenkomstig het koninklijk besluit van 29 oktober 2001 betreffende de aanduiding en de uitoefening van de managementfuncties in de federale overheidsdiensten en de programmatische federale overheidsdiensten”, valt mij het voorrecht te beurt om in naam van alle ambtenaren van Financiën het woord te nemen. Het is dus in het bewustzijn van een tijdelijke situatie dat ik mij tot jullie richt.

Allereerst zou ik kort de herinnering willen oproepen aan de heer Grégoire BROUHNS die ons in de laatste dagen van 2007 in de leeftijd van 59 jaar heeft verlaten na een zware en belemmerende ziekte. Anderen vóór mij hebben de gepaste woorden gevonden om de talrijke facetten van zijn persoonlijkheid en de verwezenlijkingen waarbij hij betrokken is geweest, te benadrukken. Ik zal mij ertoe beperken in herinnering te brengen dat hij een schitterende loopbaan bij het Federaal openbaar ambt heeft gekend. Vóór hij in 1998 de laatste Secretaris-generaal werd van het Ministerie van Financiën, is hij zeven jaar lang het hoofd van de Administratie van de Thesaurie geweest. Tijdens die periode heeft hij ertoe bijgedragen belangrijke hervormingen in het beheer van de overheidsschuld in te voeren. In september 2005, ten slotte, heeft hij het genoegen gehad benoemd te worden tot Directeur-generaal voor economische en sociale zaken bij het Secretariaat-generaal van de Raad van de Europese Unie. Bij diegenen onder ons die het geluk hebben gehad om met hem te werken, zal hij de herinnering nalaten van een man met een vaste overtuiging, maar met een open geest, die altijd vriendelijk was.

2007 zal waarschijnlijk herinnerd worden als een jaar vol contrasten, zowel op internationaal als op Belgisch vlak.

Na zeven jaar waarin de begroting in evenwicht was of zelfs een overschot vertoonde, kende ons land een tekort terwijl in het Stabiliteitsprogramma was uitgegaan van een overschot van 0,3 % van het BBP. Niettemin valt dit kleine tekort nog gunstig uit, vergeleken met de resultaten van de meeste landen uit de eurozone. Bovendien werd de graduele vermindering van de schuldgraad van België voortgezet zodat ons land nog een beetje dichterbij het Europese gemiddelde komt.

De inning van de fiscale ontvangsten is goed gebleven. Het niveau van de investeringen in ons land heeft in 2007 een recordhoogte bereikt en de rentabiliteit van de ondernemingen was hoog; de jobcreatie was aanzienlijk. De economische groei die het afgelopen jaar werd opgetekend, kan in België robuust genoemd worden.

Deze positieve elementen mogen echter niet verbergen dat er onrustwekkende evoluties zijn zoals de stijging van de prijzen van de voornaamste grondstoffen, in het bijzonder van de energieproducten, waardoor de vrees toeneemt dat de inflatie weer de kop opsteekt. Bovendien worden sinds medio 2007 negatieve signalen die in de Verenigde Staten zijn ontstaan, sterker. De “subprime-crisis” die er de vastgoedsector treft, raakt voortaan de hele financiële sector en verplicht de grote kredietinstellingen om hun balansen alsook hun aandeelhouderschap te herstructureren. Het huishoudelijk verbruik, een van de belangrijke motoren van de Amerikaanse economie, krimpt ook.

Ondanks de economische fundamentals die gezond gebleven zijn, breidt een gevoel van paniek zich uit en voor de eerste keer sinds verschillende jaren wordt gesproken over de vrees voor een recessie die zich kan uitbreiden over de hele wereld. Sommige redacteurs noemen 2008 het jaar van alle gevaren.

We zullen de gevolgen van deze ontwikkelingen op onze omgeving aandachtig moeten volgen.

Ik zou nu, zonder in details te treden, de balans willen opmaken van de toestand met betrekking tot onze FOD.

Uw aanwijzing als Minister van Financiën in de nieuwe regering nadat u deze zelfde functie hebt uitgeoefend tijdens de twee vorige regeerperiodes, maakt dat ik het niet hoeft te hebben over de voorgeschiedenis van de lopende Coperfin-hervorming.

Bijna zeven jaar zijn verlopen sinds de eerste stappen werden gezet in het kader van deze hervorming en de moderniseringsprojecten werden opgestart. Dit is dus een geschikt ogenblik om een balans op te maken, te meer omdat kritiek ons niet werd bespaard en sommigen de nadruk leggen op het gebrek aan resultaten die tot op heden werden bereikt.

In antwoord op deze kritiek en op het gevoel van ontmoediging dat bij sommigen kan ontstaan, zou ik er eerst willen aan herinneren dat eind november 2000 reeds de toenmalige Minister van Ambtenarenzaken die de Copernicus-hervorming had opgestart, gewag maakte van een periode van vijf tot tien jaar die nodig zou zijn voor de verwezenlijking ervan.

Zonder dat dit mag worden ingeroepen als een excuus voor vertragingen in de verwezenlijkingen van bepaalde projecten, is het onbetwistbaar dat Financiën een complex geheel vormt waarvan de acties een impact hebben op alle geledingen van het economisch en financieel leven in België en waarvan de relaties met de burgers talrijk zijn ... en niet uitsluitend van fiscale aard. Naast de moderniseringsprojecten slopen ook de gewone taken die verder uitgevoerd worden, de ‘day-to-day’, veel tijd en energie op.

Omgekeerd waren en zijn de domeinen waarin de FOD Financiën actief is en de omvang van zijn opdrachten zelf beïnvloed door de institutionele of andere ontwikkelingen die zich in

ons land of op Europees niveau voordoen. De echo's van de onderhandelingen die na de federale verkiezingen van 10 juni laatstleden werden gevoerd met het oog op de vorming van de nieuwe regering zijn verhelderend op dat vlak. Het is dan ook nodeloos eraan toe te voegen dat we deze onderhandelingen met grote belangstelling en soms met een beetje bezorgdheid volgen.

De verschillende elementen die de modernisering van onze FOD op het vlak van de werkwijzen en de werkinstrumenten mogelijk maken, worden geleidelijk aan geïnstalleerd. Aldus heeft 2007 het mogelijk gemaakt het proces voort te zetten, zowel in de grote toepassingsprojecten met betrekking tot de geïntegreerde verwerking als in projecten die minder ambitieus zijn maar even noodzakelijk voor de verbetering van de werking van de diensten, zoals Tax-on-web, ScanFin, Taxi, VenSoc om er slechts enkele te noemen binnen de grootste operationele entiteit van de FOD.

Dankzij de begrotingskredieten die tot op heden werden verkregen, konden aanzienlijke investeringen worden besteed aan de noodzakelijke upgrade van de computerinfrastructuur alsook aan de toepassingen. De samenhang van de verschillende projecten in de moderniseringsplannen van de FOD alsook de opvolging van de voortgang op het vlak van de implementatie ervan vereisen dat de oprichting van de dienst PMO op de beleidsniveaus N en N-1 wordt geformaliseerd.

Hoe onontbeerlijk de materiële middelen ook zijn, het menselijke element vormt een kritieke succesfactor bij het doorvoeren van een hervorming. Deze mag niet het werk zijn van enkele mensen; alle ambtenaren moeten betrokken worden en vooral zich deze hervorming eigen maken.

Ik verheug me er dus over dat de goedkeuring van de vereiste reglementaire teksten het in 2007 mogelijk heeft gemaakt de grote operatie van de incompetiestelling van kaderfuncties in de bijzondere graden bij Financiën op te starten voor de buitendiensten alsook voor de hoofdbesturen. Zo kon een toestand worden verholpen die reeds verschillende jaren aansleepte. Ik zou allen die door hun optreden deze vooruitgang mogelijk hebben gemaakt, willen danken. Nu is het aan ons om deze in de loop van 2008 resoluut tot een goed einde te brengen.

Naast de problematiek van de bevorderingen van de ambtenaren van niveau A, stelt ook het probleem van de omvang van het personeelsbestand van de FOD Financiën zich scherp. In de pers zijn sinds enige tijd stellingnames verschenen over een noodzakelijke afslanking van het Belgisch openbaar ambt en eens te meer heb ik onlangs kunnen lezen dat de diensten van Financiën te veel personeelsleden tellen.

Nochtans hoor ik dagelijks de leidinggevenden van onze FOD klagen dat ze over te weinig ambtenaren beschikken om de opdrachten die hen werden toevertrouwd, correct uit te voeren. Er is duidelijk iemand die zich vergist! Op korte termijn moet aan deze kwestie de aandacht worden besteed die zij verdient.

De leeftijdsopbouw van het personeel van de FOD Financiën brengt mee dat er elk jaar een groot aantal natuurlijke afvloeiingen zijn die slechts heel gedeeltelijk door aanwervingen werden gecompenseerd. Dit fenomeen zal in de toekomst alleen maar toenemen. Interne reafectatie kent haar beperkingen en de verscheidenheid aan functies vormt ook een rem voor de

mobiliteit. Zonder te pleiten voor een algemene toename van het personeelsbestand, lijkt het mij evenwel noodzakelijk om de behoeften aan menselijke middelen in een langetermijnperspectief te onderzoeken met het oog op de toekomstige structuren en werkmethodes. Er zullen besprekingen moeten worden gevoerd met de FOD P&O.

De tijd lijkt mij gekomen om enkele van de elementen te vermelden die me onontbeerlijk lijken om op een goede basis het moderniseringsproces en de verwezenlijking van de operationalisering in 2008 voort te kunnen zetten.

Allereerst verheug ik mij erover dat daartoe een belangrijke stap werd gezet met de recente publicatie in het Belgisch Staatsblad van het koninklijk besluit houdende de classificatie van de functies van niveau A. We zullen ons er echter moeten van vergewissen dat de functies die eigen zijn aan de beroepen van sommige ambtenaren van onze FOD niet werden vergeten.

Momenteel bestaat er nog verwarring tussen de oude structuren en de structuren die werden bepaald in het kader van Coperfin, als gevolg van de BPR's. Er zal een belangrijke bijkomende stap gezet zijn wanneer het koninklijk besluit dat nodig is voor de formalisering van deze structuren en de vaststelling van de verantwoordelijkheden van de mandaathouders zal zijn genomen.

De uitdagingen voor de komende maanden – en voor de komende jaren – zijn niet minder groot, noch minder talrijk, dan die van de afgelopen jaren om van de FOD Financiën het onbetwistbaar efficiënt werkinstrument te maken dat wij allen hier willen dat de FOD wordt. Ik ben ervan overtuigd dat de wil bestaat om deze uitdagingen tot een goed einde te brengen. Dit zal des te gemakkelijker zijn indien, zoals in een symfonieorkest, elk van de virtuozen waaruit het orkest bestaat, het stuk speelt dat hem of haar werd toevertrouwd, zonder de solist te willen zijn.

Geachte heer Vice-Eerste Minister, Minister van Financiën en van Institutionele Hervormingen,

Sta mij toe om u, in naam van de houders van managementfuncties, de ambtenaren-generaal en alle medewerkers van de Federale Overheidsdienst Financiën, onze beste wensen voor 2008 aan te bieden, wensen van geluk en vreugde voor uzelf, uw familie en voor allen die u dierbaar zijn.

Ik kan u verzekeren van onze loyale en actieve medewerking voor de verwezenlijking van onze opdrachten en van de doelstellingen die ons zullen worden toegewezen door het regeringsprogramma. We zijn ons ervan bewust en we begrijpen beter dan wie ook dat 2008 een moeilijk jaar zal zijn, inzonderheid op het vlak van de federale overheidsfinanciën, maar we drukken de hoop uit dat de middelen die zullen worden vrijgemaakt, het aangevatte moderniseringsproces niet in gevaar zullen brengen.